СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LV. Ч. 120. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, субота, 24-го травня 1947. No. 120. JERSEY CITY and NEW YORK, Saturday, May 24, 1947. VOL. LV.

ТРИ ЦЕНТИ в злуч. держ. америки ПЯТЬ ЦЕНТІВ закордоном Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS in the U. S. of AMERICA FIVE CENTS elsewhere

БОЛЬШЕВИК ПРИЗНАНИЙ ВИНУВАТИМ В ОШУКУВАННІ УРЯДУ

Вашинґтон. — Сто десять років тюрми та сто десять тисяч долярів грошевої кари чекає бувшого урядовця департаменту стейту Карла Алдо Марцанія за те, що він закривав свою приналежність до Комуністичної Партії тоді, як був урядовцем департаменту стейту, побираючи плату $7,100 річно. Йому закинув прокуратор 11 різних провин, з яких кожна потягає за собою найвищу кару десять років тюрми і $10,000 гривни. Федеральна лава присяжних суддів, яка признала Марцанія винуватим, складалася з 9 нігрів і 3 білих людей. Марцані під час своєї урядової служби був членом Комуністичної Партії під іменем Тоні Вейлса, був урядовцем в комуністичній організації і проповідував конечність революції в Злучених Державах. Коли Федеральне Бюро Інвестиґації запитувало його, чи він є комуністом, Марцані виперся всякого звязку з комуністами. Оборонець Марцанія представляв свого клієнта на суді як жертву переслідування за те, що його жінка належала до Комуністичної Партії. — Є це перший присуд проти комуніста за його ошуканчу діяльність. Суд проти найважнічого подпольного комуніста Ґергарда Айслера і секретаря Комуністичної Партії Юджіна Дениса має відбутися незабаром.

Конґресмен Дж. МекДовел з Пенсилвенії виявив перед Підкомітетом для Неамериканських Діянь, що в Мексику існує шайка комуністичних змовників, яка займається пачкуванням комуністів до Злучених Держав. Він теж виявив, що фільмовий промисл у Галивуді, в Каліфорнії, аж кишить від комуністичних пропаґандистів.

СТРУЯ НЕЗАКОННОЇ ІМІГРАЦІЇ ДО АМЕРИКИ.

Вашинґтон. — Пол Г. Ґрифин, краєвий командант Американського Леґіону, заявив на конвенції Дочок Американської Революції, що іміґрація перемінилася тепер на незаконну струю, яка ограблює ветеранів й організує пяту колону.

„На кожного законно домущеного іміґранта припадає найменше десять незаконних іміґрантів", твердив Ґрифин. Вони належать до світового клюбу „Вкрутіться до Америки" з 1947. Він вияснив, якими способами дістаються незаконні іміґранти в Америку. Казав, що вони прибувають сюди як моряки на кораблях, як переїздові еміґранти або як „вічні студенти".

ПРЕЗИДЕНТ ПІДПИСАВ ЗАКОН ПРО ДОПОМОГУ БЛИЗЬКОМУ СХОДОВІ.

Канзас Ситі, Мизурі, 22 травня.—Президент Труман, який дальше перебуває тут, щоб бути при боці своєї недужої матері, підписав бил про виасигнування $400,000,000 на поміч Греції та Туреччині у боротьбі для стримання походу комунізму. Підписуючи закон, президент ще раз заявив, що це причиниться до скріплення становища Обєднаних Держав і до задержання світового миру. Президент доручив американським послам в Атенах й Істамбулі, щоб вони негайно почали переговори з урядами згаданих держав для наладнання способів, як їм прийти з допомогою в боротьбі з комунізмом.

„ПОТЯГ СВОБОДИ" ВИБЕРЕТЬСЯ В ОСЕНІ.

Вашинґтон. — „Потяг свободи" вибереться в дорогу з Филаделфії 17 вересня, щоб показати як найбільшому числу населення цінні історичні американські памятки. Це буде святкування 160 літні річниці підписання Конституції Злучених Держав. „Потяг свободи" їздитиме цілий рік для поширювання ідей американського способу життя і для протиділання пропаґанді тоталітаризму. Потяг відвідає яких 200 міст, а в кожнім з них буде уладжений тиждень „для припагадки американських засад".

ПУХНЕННЯ МОЗКУ ПРИЧИНОЮ МІҐРЕНИ.

Шікаґо. — Причиною болю голови, що його називають міґреною, є механічний натиск на череп, спричинений перетомою, таке сказав д-р Брода О. Барнес з Кінґмен, Арізона, на зїзді федерації Американських Товариств для Експеріментальної Біолоґії. Він пригадав, що часто можна завважати пухнення ніг внаслідок перетоми, а з того можна заключати, що так само й мозок пухне з перетоми і викликує біль голови. На міґрену найліпше лежати в ліжку без ніякої праці, пригадав д-р Барнес.

НЕ ХОЧУТЬ УСУВАТИ ВСІХ КОМУНІСТІВ З ЮНІЙ.

Вашинґтон.—Підчас конференції делеґатів обох конґресових палат над вирівнанням постанов нового робітничого закону більшість схиляється до погляду, що кандидати на юнійних урядників повинні лише зложити заприсяжену заяву, що вони не належать до Комуністичної Партії, ані не є симпатиками комунізму. Зате нема причини виключати від кандидатури бувших комуністів, які покаялися за свою колишню большевицьку діяльність.

Маршал за висилку зброї до американських країн

Вашинґтон. — Секретар стейту Джордж С. Маршал наладнав дуже важливе спірне питання в урядових колах, а саме про висилку зброї з Злученех Держав до інших американських країн. У засаді була згода між департаментом війни й флоти, щоб довести до стандардизації зброї у всіх американських країнах, бо це важне при обороні Американської Півкулі. Та асистент секретаря стейту Браден противився висилці зброї до деяких південно-американських републик, щоб вони не вжили її проти Стейтів. Маршал прийшов до висновку, що Стейти повинні висилати зброю до південно-американських сусідів хоч би тому, що вони такої зброї потребують і як її не дістануть зі Стейтів, то дістануть від інших держав. Разом зі зброєю звичайно приходять інструктори, а тоді йде відповідна пропаганда. Одначе Маршал прихилився до пляну, щоб висилання зброї не було нерозбірчиве, лише, щоб його переводити через Між-Американську Оборонну Раду.

ПЛЯНУЮТЬ РОЗСЕЛЕННЯ НОВИХ ІМІГРАНТІВ НА ФАРМАХ.

Ню Йорк. — Громадський Комітет для Переміщених Осіб, який стоїть під головством Ирла Ґ. Гарисона, оприлюднив плян розселеня новоприбуваючих іміґрантів на фармах, бо такий плян причиниться до улекшення змагань, щоб до Злучених Держав допустити 400,000 іміґрантів зо скитальщини впродовж 4 років. Цей плян полягає на розслідах Краєвої Католицької Ради Сільського Життя, на чолі якої стоїть еп. Вилйем Т. Молой з Кентокі, Єп. Молой підтримує законопроєкт конґресмена Вилйема Ґ. Страттона, кажучи, що католицькі дієцезії в Злучених Державах перевели допити серед своїх вірних про цю справу і дістали від фармерів запевнення, що вони легко примістять по 100,000 річно нових іміґратів на фармах без шкоди для заробітків американських громадян. Це станеться тим лекше, що европейські скитальники це переважно люди з сіл, які розуміються на таких роботах, каже еп. Молой.

РАТУНОК ДЛЯ ГОЛОДНИХ В ЕВРОПІ ЧЕРЕЗ КАРЕ.

Ню Йорк. — Американці мусять отворити свої очі на небезпеку голоду в Европі, яка може призвести до страшних наслідків для цілого світу — таку осторогу оприлюднив генеральний управитель організації для висилки харчевих пакунків в Европу, що має скорочену назву КАРЕ. Він виявив, що КАРЕ може пересилати по 50,000 харчових пачок денно, отже американці повинні користати з цеї нагоди і замовляти харчові пачки по $10 для негайної достави в Европу.

Терор, голод і нужда в Україні

ПРИМУСОВІ РОБОТИ В ДОНБАСІ; НАСЕЛЕННЯ ЖИВЕ ГІРШЕ, НІЖ ВОЄННО-ПОЛОНЕНІ.

Берлін, 22. травня. (Н.Й.Т.) — Шістьох обідраних, нужденних воєнно-полонених австрійців верталися сьогодні через Берлін зі советського полону і говорили: „Ви думаєте, що ми зле витлядаємо? Ви повинні побачити советських громадян, вони ходять ще в більших лахміттях". Всі шість, двох з яких були цивільні інтерновані, а чотирьох воєнно-полонені, верталися додому після двох років праці в копальнях вугілля в Донецькому басейні в Україні. Хоча самі обідрані і унжденні, проте твердили, що офіціяльні харчові приділи для воєнно-полонених не були найгірші, бо місцеве цивільне населення має ще гірші. Навіть самі сторожі їхнього табору жили в такій нужді, що крали частину того, що приділювано інтернованим та воєнно-полоненим. Жінки советських урядників бігали по таборах воєнно-полонених та шукали, чи не можна б чого купити. Воєнно-полоненим большевики не платять за роботу і вони в потребі продавали свої мізерні приділи хліба. Поворотці дальше твердили, що Совети мають три головні міри покарання: перше — смерть; друге — примусові роботи на Сибірі і трете — примусові роботи в Донбасі. На місце звільнених воєнно-полонених тепер привозять в Донбас советських невольників. Всі говорили про безмежну нужду в Україні, стверджуючи, що з місцевим населенням советські власті поводяться, якщо не гірше, то напевно не краще, ніж з воєнно-полоненими.

ФАШИЗМ В РУМУНІЇ — БОЛЬШЕВИЦЬКА ТЕРОРИСТИЧНА ВИДУМКА.

Букарешт, Румунія, 22. травня. — Провідник опозиційної до комуністичного уряду румунської Національно-селянської партії Юлію Маню заявив вчера, що всі твердження про існування в Румунії фашистського руху є брехнею і простою большевицькою видумкою для виправдання масових заарештувань членів трьох румунських опозиційних партій. Маню заявив, що уряд не може назвати ані одного факту, що свідчив би про будьякий фашистський рух в країні, а численні арешти переводиться тільки з метою тероризувати і розбити румунську опозицію до теперішнього про-комуністичного режіму.

ПОЛЬСЬКО-АМЕРИКАНСЬКІ ВЗАЄМИНИ.

Варшава, 22. травня. — Польський віце-прем'єр Владислав Ґомулка жалівся сьогодні в розмові з кореспондентом Ню Йорк Таймсу, що американське становище в справі західних кордонів Польщі не дозволяє наладнати таких добрих польсько-американських взаємин, як того, мовляв, поляки бажали б собі. Ґомулка висловив два головні побажання до Америки: 1. Уряд Злучених Держав повинен держатися договорів в Ялті і Потсдамі та визнати за „перманентні" визначені там кордони Польщі і 2. Америка повинна „відкрити свої банки" на допомогу Польщі у відбудові. Тоді все буде добре, каже Ґомулка.

ЧЕСЬКО-СОВЄТСЬКЕ НЕПОРОЗУМІННЯ В О.Д.

Лейк Соксес, Н. Й., 22. травня. — Лев Сихрава, чехо-словацький представник в підкомісії О.Д. для свободи інформацій і преси, пропонував сьогодні створити міжнародню агенцію, яка акредитувала б закордонних кореспондентів. Його пропозиція перелякала „товариша" Ломакіна, советського генерального консуля в Ню Йорку, який вважає, що справа закордонних кореспондентів є виключно справою поодиноких країн і тільки державні уряди повинні рішати про дозвіл на працю одного, чи другого закордонного кореспондента.

СОВЄТСЬКИЙ ВИСТУП ПРОТИ МІНІСТРА БЕВИНА.

Москва, 22. травня. (ЮП). — Советські урядові „Ізвестія" надрукували сьогодні статтю, в якій обвинувачують британського міністра закордонних справ Бевина, що він теперішніми короводами про поширення советсько-британського союзу намагається тільки послабити існуючий вже договір між обома країнами. „Ізвестія" в чотиро-колюмновій редакційній статті твердять, що виступи міністра Бевина в парляменті протягом минулого тижня та його заяви про советсько-британські стосунки були „некоректні, тенденційні, нелогічні і злобні".

ФРАНЦІЯ ПРОПОНУЄ ПОБУТ І ПРАЦЮ ДЛЯ СКИТАЛЬНИКІВ.

Париж, 22. травня. — Внаслідок недостачі робочих рук, що повстав після звільнення полонених, Франція почала інтензивну акцію за набором до праці у Франції скитальників з таборів у Німеччині та Австрії. Згідно зі заявою міністра праці, Франція мала перед війною 1,350,000 чужих робітників; сьогодні їх ще залишилося „тільки" 950,000, хоча збільшилося запотребування робочих сил. 200,000 робітників рекрутує тепер французький іміґраційний уряд в Італії і рівночасно у Фрайбурґу, в Німеччині, відкрито окремий уряд для добровольців на працю у Франції зпоміж скитальників. Французькі представники обїждають теж табори скитальників. Перед прийняттям на працю до Франції, скитальник мусить перейти медичну провірку і політичний „скрінінг", аби, бува, не заплутався який „злочинець". Подібне бюро для зголошування скитальників на працю до Франції відкривається теж в Бреґенц, в Австрії. Франція може прийняти щонайменше 100,000 скитальників, які матимуть контракти з працедавцями на один рік.

КРИЗА У ФРАНЦІЇ

ПРЕМІЄР РАМАДІЄ ВЗИВАЄ ДО СПОКОЮ.

Париж, 22. травня. — Економічна криза у Франції загострилася до того степення, що премієр Рамадіє вважав за відповідне звернутися до французької і закордонної преси, щоб вона перестала подавати сензаційні повідомлення, які могли б довести до „втрати нервів" у французькій економії та у висліді до втрати монетарної стабілізації в країні. Звернення премієра стоїть у звязку зі скріпленою в останньому часі атакою французької преси проти урядової контролі господарства, яку міністер господарства пообіцяв вдержати ще на цілий рік, та проти „замороження" цін і заробітної платні. Дальші виступи преси могли б збільшити филю страйків та довести до хаосу в цілому господарстві.

ІТАЛІЯ БЕЗ УРЯДУ.

Рим, 22. травня. — Намагання італійських „найстарших державних мужів" Франческа Северія Нітті та Вітторія Емануеля Орляндо перемогти урядову кризу були і вчера безуспішні. Після численних розмов з представниками партій теж Орляндо мусів ствердити свою безрадність й у висліді тимчасовий президент Італії Енріко де Ніколя звернеться, правдоподібно, знову до попереднього премієра де Ґаспері з дорученням творити уряд. Де Ґаспері та його кабінет пішли у відставку 13-го травня і від того часу Італія не має ще уряду.

ТУРЕЦЬКИЙ СКЕПТИЦИЗМ ДО АМЕРИКАНСЬКОЇ ДОПОМОГИ.

Істанбул, Туреччина, 22. травня. — Після „медового місяця" американсько-турецьких взаємин, що його викликав ентузіязм з несподіваної американської допомоги, тепер починають відзиватися теж деякі скептичні голоси. Ясно, що Туреччина дальше одушевлена цею допомогою та покладає на неї великі надії, проте, видвигається всілякі сумніви та застереження щодо можливости реалізації цеї допомоги, головно як іде про модернізацію армії та вплив на внутрішньо-політичне положення.

ВАТИКАН ЗАПЕРЕЧУЄ ЮГОСЛАВСЬКІ ОБВИНУВАЧЕННЯ.

Рим, 22. травня. — Югославський комуністичний уряд почав інтензивну кампанію, з метою заставити союзників до видачі 30,000 югославських скитальників. Після недавнього виступу на цю тему югославського представника в Римі проти Америки й Британії, теж югославський посол у Варшаві виступив з обвинуваченням проти Ватикану, мовляв там скривається югославських „воєнних злочинців". Ватиканські офіціяльні кола рішучо заперечили ці обвинувачення, квестіонуючи при цьому правильність та законність югославської дефініції поняття „воєнних злочинців".

„МЕРТВА ТОЧКА" В СПРАВІ ТРІЄСТУ.

Лейк Соксес, Н. Й., 22. травня. — Представники чотирьох великодержав простудіювали листу кандидатів на ґубернатора Трієсту, шукаючи безуспішно „правильного мужа". Совєти не хочуть погодитися на кандидатів Америки, Англії та Франції, а ці, знову, на советських кандидатів. Ціла справа опиниться, правдоподібно, знову в Раді Безпеки.

РАДА БЕЗПЕКИ УХВАЛИЛА ДАЛЬШЕ СЛІДКУВАННЯ ЗА ПОДІЯМИ НА БАЛКАНАХ.

Лейк Соксес, Н. Й., 22. травня. — Рада Безпеки О. Д. ухвалила сьогодні більшістю 6 голосів проти 2 дальший нагляд підкомісії над подіями на кордонах Греції. Проти цеї резолюції був Советський Союз і Польща. Колюмбія, Франція і Сирія здержались від голосування.

ТАЄМНІ НАРАДИ В СПРАВІ КОРЕЇ.

Сеул, Корея, 22. травня. — Сьогодні після полудня відбулася перша таємна сесія спільної Американсько-Советської комісії в справі створення в Кореї провізоричного уряду. Хоча обговорювано ще тільки порядок нарад, для загалу не подано жодних інформацій. Американська делеґація домагається від советської апробати подавати щоденні й щотижневі комунікати з нарад.

ВБИВЦЯ СВЕРЧЕВСЬКОГО В ІТАЛІЇ?

Згідно з повідомленням в канадському „Новому Шляху", варшавська газета „Роботнік" мала повідомити, що до Італії дістався українець, член УПА, який признається до участи у вбивстві польського віце-міністра війни ген. Сверчевського, яке доконано недавно на Лемківщині. „Роботнік" взиває польський уряд, щоб домагався видачі цего українця.

УСПІХИ КИТАЙСЬКИХ КОМУНІСТІВ НА ФРОНТІ.

Пейпінг, 21. травня. — Урядово повідомлено про дальші успіхи комуністичних військ на фронті в Манджурії. Положення урядових військ в столиці Манджурії Чанґчун та в районі Чунґчулінг вважається за „дуже критичне".

"SVOBODA" (Ukrainian Daily).

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сити і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число з понеділка (з англійською Частиною):		Monday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346. JERSEY CITY 3, N. J.

БІЛІ, АЛЕ З ЧОРНИМИ ПЛЯМАМИ

Лінчі, доконувані білими над чорними, хоч трапляються тільки на Полудні і є навіть там ділом тільки меншини населення, кидали й далі кидають чорну пляму на цілу Америку та на цілий американський нарід. Та саме тепер трапилась добра нагода трохи змити цю пляму, а тим самим допомогти цілковито викорінити це варварство, яке підриває престиж нашої країни в світі. Такою нагодою могла стати карна розправа в місті Ґрінвіл, в стейті Савт Каролайна, де „білі" поставили перед суд 28 „білих" за те, що дня 17 лютого злінчовано „чорного", нігра Вилієма Ирлі.

Лава присяжних суддів, що теж складалася з самих „білих", звільнила всіх підсудних від вини. Вже те одно, що ведучий розправу суддя, Дж. Роберт Мартин мол., навіть не поглянув в сторону присяжних суддів, як їх речник проголосив звільняючий присуд, ні не подякував їм, як це є в звичаю, вказує наглядно, як він себе почував, коли почув присуд, який поставив ґвалт та насилля вище закону й порядку.

Присуд цей особливо пригноблюючий ще тому, що винуваті признались до участи в лінчу, який вони вважали відплатою за смерть їхнього „білого" товариша. Було теж відомим, хто був тим, що спричинив смерть нігра. Значить, що присяжні судді мали до вирішення дуже легку проблему, якщо були б хотіли руководитись правопорядком і судити згідно зі зложеною присягою, своєю релігією та своїм сумлінням. Та цього не було.

Замітне в цьому процесі, як оборонці вияснили те, що підсудні признались до участи в лінчі. Казали, що їх намовили до цього агенти Еф Бі Ай, що самі походять з Полудня і як такі запевняли підсудних, що їм ніщо не станеться, бо „білі" судді їх цілком певно звільнять. Та в це годі повірити, бо всі ці, що помагали в цьому процесі, належать до прогресивної більшости населення, що завжди осуджувала лінчі. До тих людей належать такі особи, як губернатор стейту, що зарядив слідство, суддя, що проводив розправою та прокуратор, що зготовив акт обвинувачення. До таких треба зарахувати теж й агентів Еф Бі Ай. Всі вони виявили мужність, за яку дістали признання від цілого краю, бо вже те одно, що виготовлено акт обвинувачення за лінчування проти такого великого числа білих людей, та що їх суджено, вважається на Полудні великим поступом.

Теж замітне, що більшість присяжних суддів це текстильні робітники, але й це повинно бути зрозумілим для тих, що знають, що на Полудні є такі робітничі юнії, теж і з СІО, що є заражені расовою „вищістю", про що ми свого часу писали.

Присяжні судді з Ґрінвіл повинні були видати присуд згідно з поученням судді Мартина, себто не руководячись расовими упередженнями. Такого присуду вони не видали. Тому саме їхній присуд не свідчить добре про культуру певної частини білих людей на Полудні. Дух справжньої американської культури не був у цьому присуді.

Ратунок перед людовбивством

Останніми часами заговорили пророчисто про можливість винищення людства. У неділю 18 травня оприлюднено існування стрілен для спускання з літаків на землю радіоактивних хмар, які винищуть всяке життя на означенім просторі; у понеділок 19 травня стало звісним, що науковці давно придумали способи поширення таких страшних пошесних недуг, яких досі не знала навіть природа; цього самого дня ввечір совєтський представник до Об'єднаних Держав, Андрій Ґромико, виголосив у Ню Йорку промову з заявою, що Совєти не згодяться на повну міжнародню контролю атомової енергії, а при цім дав до пізнання, що Америка не має чого чванитися, що вона має монополь у виробі атомової бомби.

Коли в розголошуванні таких страхіть є якась політика, то хронологічно заява Ґромика повинна була бути першою. Коли він заявляє, що Америка не має підстави чванитися виключним посіданням тайни виробу атомової бомби, то це значить тільки, що Совєти теж знають цю тайну і самі можуть кидати бомби. Наче на доказ, що Совєти знають тайну, Ґромико заявляє, що Росія не згодиться на повну контролю над продукцією атомової сили. Він дипломатично каже, що така контроля може перешкаджати розвиткові „совєтської господарки. Зате Ґромико радить проголосити вживання атомової бомби за незаконне на підставі міжнародного права. Коли б Америка не згодилася на таке домагання, тоді вона може виставити себе на небезпеку нападу іншими родами зброї, які принесуть з собою масове знищення, проголосив Ґромико.

Після такої загрози Ґромика повинна б з черги прийти заява Ґлена Мартина, американського летуна, яку він оприлюднив у неділю 18 травня. Він заявив, що американська армія й флота роблять досвіди з новою атомовою зброєю, а це з випусканням радіоактивних хмар. Хмари повстають при скиданні з літаків невибухових атомових стрілен. Такі стрільна падають в означенім місці і висилають з себе хмару на якімсь означенім просторі, на такім, як от квадратна миля. Радіоактивні хмари не вбивають нагло, а призводять людину до повільної смерти. Небезпека загальної смерти може грозити ворогові, коли вітер пожене таку хмару в однім напрямі. Одначе коли б вітер обернувся, тоді хмара може нанести масову смерть власному військові, чи навіть народові. Коли таку хмару спустити на ворожі фабрики, то там якстій завмре всяка діяльність, а по якімсь часі й само життя. Очевидно, хто має такі атомові стрільна, той не потребує „бавитися" виробом і скиданням атомових бомб, бо це надто коштовний процес, інформує Мартин.

Негайно після оприлюднення оцеї нової атомової тайни, бо вже в понеділок 19 травня оповістили щоденники водночас в Ню Йорку і в Шікаґу, що Амерікен Асошіейшен оф Сайентифик Воркерс вже до 1942 р. придумало страшні засоби винищування людей під час війни, а це розсіванням смертоносних пошестей при помочі бактерій. У Ню Йорку зладили звіт про цю справу д-ри Теодор Росбері і Елвин А. Кабат. Вони кажуть, що зладили звіт для „знищення війни", а не для її ведення. Звіт обіймає 40,000 слів і дає всі потрібні інформації, як поширити пошесні недуги. Цей звіт був досі у посіданні департаменту війни. Що більше, ці науковці придумали способи, як забезпечити власне військо перед пошесними недугами, бо тоді можна б їх поширити лише на ворога. Одначе згадані доктори виказують страшне знищення краю під час війни при помочі інших пошесних недуг, проти яких нема захорони. Нові недуги придумано вже після 1942 р. „Наш звіт вказує, чого може вижидати світ, коли війна не буде скасована" — твердять згадані науковці на кінці розвідки.

Із сказаного виходить зовсім ясно, що світ стоїть перед знищенням від отих страшних винаходів, а може й нових міжнародніх злочинів. Під час суду над провідниками німецького націзму в Нірнберґу додано до міжнародного права новий злочин, а це „народовбивство", якого допустилися націстівські провідники тим, що винищували цілі народи, щоб на їх місце насадити німецьку „над-націю". З вістей про нові атомові й бактеріологічні винаходи, якими можна знищити ціле людство, можна прийти до висновку, що злочин „народовбивства" блідне перед злочином загального людовбивства, коли б так випустити у світ оці радіоактивні хмари або дати почин до бактеріологічної війни.

Про ці „революційні" зміни заговорив ще ясніше на зібранні Американського Товариства Психіятрів у Ню Йорку в понеділок 19 травня д-р Дж. Брок Чисголм з Отави. У своїй промові він сказав таке: „Ніколи від Ледових Часів не було ще випадку, щоб можна було знищити життя животин на великім просторі світу... Щойно тепер найшлася загроза, яка може винищити людство, а цею загрозою є само людське знання". Опісля приходить д-р Чисголм до висновку, що змагання, започатковані Гітлером для витворення „пануючої раси" видають овочі в протилежному напрямку, тобто у винищенні всього людського роду.

Та д-р Чисголм не хоче оставити людей у безнадійності. Він твердить, що після зрозуміння оцеї небезпеки, яку придумала наука, прийде до значення інша ділянка науки, а це психологія і психіятрія, яка зможе виховати нове покоління людей, що буде жити в мирі само з собою і з цілим людством. Ці ділянки науки здобудуть собі належне значення вже впродовж найближчих двох років. Найважнішими засобами цих ділянок буде виховати дітей в новім дусі, тобто в такім, щоб діти змалку вчилися громадської відповідальности. Коли людство загалом має бути враtоване, тоді треба співпраці між такими чинниками, як школа, церква, робітничі організації і законодатні установи.

Літературна творчість в Україні після війни

Смертельна воєнна загроза була заставила большевиків поробити деякі уступки в користь українських національних ідей. Сильний зріст національної свідомости в Україні після першої світової війни, постійна і всебічна боротьба українського народу за державну незалежність, спонтанна оборона своєї національної і культурної окремішности перед отвертими і замаскованими атаками Москви і, вкінці, великий зріст українських національно-державних амбіцій, змусили Москву в обличчі власної смерти поробити всілякі позірні уступки і обіцянки українському народові. Фактом є, що український нарід приніс найбільші жертви і дав чи не найбільший вклад в перемогу союзників над Німеччиною, але грубо помилявся б той, хто думав би, що українці обороняли комунізм та воювали за Сталіна. Українці воювали насамперед проти Гітлера і з ненависти до німецьких загарбників та в обороні України, а що це було теж в інтересі недавніх союзників Гітлера — большевиків, то це вже така українська доля. Україні вже не раз в історії доводилося громити одного свого ворога, допомагаючи тим самим другому, іншому.

Після війни большевики почали швидкий поворот до партійної „генеральної лінії" і це, що за час війни було дозволено, або на що примикалося очі, тепер знова стало злочином. Тих, що їх під час війни позвільнювали з тюрем і концентраційних таборів, даючи їм можність „виправдатись", погнали знова на Сибір, якщо хто з них з прокляттям Гітлера і Сталіна на устах не згинув смертю відважних на війні. А в Україні, тільки втихли гармати на фронті, зараз почалася чистка „націоналістичних елементів", що продовжується, скріплюється та стає щораз жорстокішою і до сьогоднішнього часу. Замовкли знова патріотичні українські пісні, що їх співали українські вояки в червоній армії, йдучи на німця, замовкли ці мужні голоси, які користаючи з хвилевої воєнної агонії большевизму, в боях проти таких же большевицьких гітлерівських орд співали і творили гимни на честь своєї батьківщини — України та на славу свого народу. І знова під загрозою нагана, або Сибіру змушують людей славословити ката, знова безпощадно винищують тих, хто того не робить. Бо в Совєтському Союзі, хто хоче жити, мусить виконувати накази. Навіть мовчати не вільно.

Насильство духове далеко важче від насильства фізичного. Фізичний робітник, напружуючи всі свої мязні та рештками своїх сил ще може виконати призначену йому невольничу роботу. Він її виконує коштом свого фізичного здоровя. Натомість, яку трагедію мусять переживати всі духові творці, яких заставляють малювати усміхнених большевицьких горлорізів, яким вони найрадше роги домалювали б та показали б такими потворами, якими вони на ділі є. Які жахливі тортури мусить переживати поет, письменник, як його заставляють прославляти те, на що він міг би тільки з відразою плюнути.

Проте, навіть в цих творах, якщо їх очистити від накиненого комуністичного болота, можна побачити власне творчу українську душу. Що було б, коли б ця душа і ця творчість могли проявитися свобідно, без насилля і терору, без большевицького держиморди? Якими неоціненими скарбами збагатилася б не тільки українська, але й загально-людська культура, якщоб цей справді прометеївський український нарід міг жити і творити по своїй волі?

Нище подаємо за совєтськими джерелами короткий реєстр відомої творчости поетів і письменників в Україні після війни. Підкреслюємо — відомої, отже такої, яку можна було поставити на світло денне під тричі проклятим знаком „серпа і молота". Між ними є багато, забагато всілякого комуністичного бараxла, є й такі, що тільки ганьбу і нечесть приносять тим, хто їх сплодив. Але цілком певно не бракує й таких, які, після очищення їх з комуністичного болота, могли б сміло зайняти не останнє місце в загальній і справді українській літературній творчості. І вона, власне, є безсумнівним доказом творчости української душі та відзеркаленням цеї грізної доби, що її переживає український народ. Сотні українських поетів і письменників розстріляно, жорстоко закатовано. Інші, деякі собі та другим на прокляття, покорились і живуть. В нашому реєстрі, що його — як сказано — подаємо за совєтськими джерелами та в поазбучному порядку письменників, знайдете всіляких. Докищо, нікого окремо не характеризуємо. Їх оцінить і осудить, прославить, або проклене український народ. Ми тільки в інформативних цілях реєструємо.

Микола Бажан. Закінчив переклад твору Алішера Навоі „Фархал і Ширін" про узбецького народного героя. В журналі „Українська література" видруковано цикль його віршів „Київські етюди". Військвидав НКО видає збірник його віршів „В дні війни", який включає твори поета від 1941-1945 року. В совєтському коментарі характеризується цю збірку як „голос поета днів тяжких боїв і великих перемог, що зображує подвиг народу, його енергію, безстрашність і волю до перемоги, здатність стояти на смерть перед загрозою".

Павло Байдебура. В Укрдержвидаві вийшла його збірка „Земля Донецька", куди увійшло 8 новель.

Яків Баш. Написав повість „про героя партизанської війни" п. з. „Професор Буйко". Повість друкувалася в газеті „Київська Правда" та в журналі „Українська література".

Павло Безпощадний. У видавництві газети „Ворошиловградська правда" вийшла його книжка „Вибраних творів", в якій поет „оспівує людей визволеного Донбасу".

Сергій Борченко. Українське державне видавництво видало його книгу „Тамань". До друку він вже здав новий роман „Скорячись законам Вітчизни", де оповідає про „мужність і любов до Вітчизни".

Федір Бурлака. У видавництві „Радянський письменник" вийшла його історична повість „Битва на Кодимі", що висвітлює історичний епізод — битву на Кодимі, виграну Семеном Палієм. До друку здав роман „Остап Вересай".

Остап Вишня. Систематично друкував фейлетони в газеті „Радянська Україна" та в журналі „Перець". У видавництві „Радянська Україна" вийшов збірник його фейлетонів „Самостійна дірка" — відомий пашквіль на українських самостійників, яким Вишня хотів бодай на старі літа приподобатися „совєтській власті" та що йому все рівно не допомогло, бо в останньому часі були повідомлення, що його знова „вичистили". Вишня разом з Ю. Мартичем написав комедію „Таємниця синьої залі". Надрукував цикль своїх „Усмішок" в журналах „Українська література" і „Дніпро".

Ірина Вільде. Написала новий роман „Сестри Річинські", що відображає життя української інтелігенції 30-тих років XX. ст. У видавництві львівської газети „Вільна Україна" вийшла повість „Бе восьма".

Володимир Владко. Віддав до Харківського обласного видавництва пригодницьку повість „Блакитна пляма".

Андрій Головко. Написав ліричну комедію „Райське яблуко". уривок з якої був надрукований в „Літературній газеті".

Сава Голованівський. Написав поему „Місто на Дніпрі", що малює Київ за німецької окупації. У видавництві „Радянський письменник" вийшла збірка нарисів „Крапля крови". В періодичних виданнях опублікував багато віршів з фронтового життя.

Кость Гордієнко. Здав Харківському обласному видавництву збірку нарисів „Бють джерела". Державному видавництву віддав повість „Буймир".

Любомир Дмитерко. Написав пєсу „Хрещатий Яр" з боротьби за Київ, а видавництво „Радянський письменник" видало його збірку написаних за час війни віршів „Багряний ранок". Підготував до друку книгу „Весна за Одрою".

Михайло Доленго. У видавництві „Радянський письменник" вийшла збірка поезій „Цілюще зілля", в якій зібрана лірика з 1942-1944 р.

Олесь Донченко. В державному видавництві вийшла повість „Серце беркута". Харківське обласне видавництво видає збірку його оповідань. В журналі „Дніпро" надруковано повість „Сувора дівчина", а в журналі „Українська література" — оповідання „Рідний

(Докінчення на стор. 4-тій).

Ол. Луговий. Права застережені.

Дажбожі Внуки

I. НА ЧУЖИНІ МІЖ СВОЇМИ

38)

На фармі.

Ростислав керувати автом не вмів. Сів з матірю, а Ірина з татом. Розмістилися так, гей би змовилися. Сиділи б обоє рядом — не мали б спокою, а тут же батьки, трохи соромно. Швидко не їхали. Тесть давав можливість Ростиславові оглянути околиці. По правді, не було що й оглядати! Рідкі забудови під гайками осин, плоти з колючого дроту здовж, серединою тягнулася в далечінь рівна, щебнем усипана дорога. Десь не десь вежі вітраків, помпували з криниці воду силою вітру. Поза тим рілля і рілля, місцями вже зеленіюча засівом. Часом зустрічали подорожуючих автами, але більше пішоходів, з мішками за плечима. Проминули залізничний переїзд, невелику, деревляну школу. І повернули на захід.

— Ось, ми вже в другому домі! — повідомив батько.

Виглянув Ростислав у вікно й нічого крім ріллі не побачив.

— Обійстя звідси не видно! Ось, за тим гаєм! — показала мати на ліс, з милю віддалі, на синів німий запит очима. — Тут, за цим схрещення доріг почалася наша земля по обох боках дороги. Хата з милю звідси.

— Так це вже й дорога ваша?

— Ні, сину, дорога державна! — батько пояснив. Це в краю дороги належали власникам землі, ними ніхто не клопотався. Тут такого не практикується!

Їхали ще хвилин шість-сім. Авто пристануло коло дротяних воріт, одні напроти других, по обох боках. Через рівчаки широкі заїзди поверх труб на сток води, наче містки. Всі повиходили з авта. Ірина припала до судженого:

— Подобається тобі? — тихенько спитала.

— Я нічого не бачив ще! Рілля і рілля!... — він відповів.

— Ось, сину, наша земля! — батько казав поважно. — По 640 акрів з кожного боку дороги, або інакше — дві квадратових милі тутешніх. На південній секції, коло обійстя, ріка, сіножаті, трохи лісу, пасовище попри ріку. Акрів з сотку за рікою. Переїздимо просто в брід, а з машинами, їдемо на міст, добрих півтретя милі. Невигідно, та міст закоштовно будувати. Худоба днює й ночує на пасовищі. Є там кошари на негоду. До дому приганять одні дійні корови. В зимі худоба блукає тут по снігах в день і в ночі, живиться соломою. У нас — днює коло соломи. На ніч в кошарах!

— І не гине худоба? Тут, я читав, гострі зими!

— Як у кого! У нас не траплялося такого випадку, кошари теплі. На зиму обкладаємо соломою, аж пара валить з дверей. Людина могла б між худобою переночувати.

Задумливо Ростислав обводив зором дооколичні простори, що з чудовою, чарівною дружиною разом наче б з неба впали на нього, ніби давили. Чув гей би з далечини голос батька, охочо посвячуючого в господарські справи майбутнього власника:

— Засіваємо щорічно між вісімсот до тисячі акрів. Не кожного року однаково. Кілька останніх літ пшениця надзвичайно низько ціниться. Уряд доплачує фармерам, щоб землю не засівали. Я на це не зважаю!... Збудую кілька нових засік — нехай рік — другий пшениця й полежить, біда невелика!... Ну, й люди на життя собі коло мене заробляють. Все краще, як державна допомога! Всякі оті системи політичні нужду на світі розповсюджують, замісць її ліквідувати. Ось, видають сотки мільйонів долярів безробітним на допомогу вже четвертий рік. Чи ж не краще вжити ті гроші на розбудову країни? Так ні, платять людям за безділля, виховують на прохачів. Тобі, сину, все те треба знати, обзнайомитися з недоречностями нашого життя.

Син мало розумів батьківські міркування, думав своє: — Він — дитина хліборобського роду, вміє землю цінити. Тужив за нею на чужині. Мріяв, при першій можности набути хоч невеликий шматок землі, своєї землі. Земля любить того, хто її любить, стократно за любов відплачує. Тут землею розпоряджують на все гідні люди, — більше негідними — спекулянти, що землею гидують, цікавляться нею постільки, скільки долярів річно з неї можна витиснути. Тому й недоречности, противенства, що про них батько розповідає. Доля привела його у гідну хліборобську родину, ставців його цих земель власником. Він не випустить її зо свого посідання, хоча б доля піднесла його на високі суспільні щаблі, зуміє землею розумно користатися, стан свого посідання побільшити! Адже голодні є і все будуть у світі. Він невимовно вдячний парі оцих чудових, справжніх людей, не обмане їх до нього довіря, сподівань... Докаже, що не помилилися вони, взявши його, скитальця, за свою дитину...

(Дальше буде).

В. Левинський.

Українське словянофільство

З НАГОДИ СТОЛІТТЯ РОКОВИН КИРИЛО-МЕТОДІЇВСЬКОГО БРАТСТВА.

5)

(Закінчення.)

Однак братчикам не судилось перейти від мрії, планів і теорії до практичного діла. Кирило-Методійське Братство було таємне і палкі розмови членів його про майбутню долю рідного народу підслухував за стіною, підчас зібрань у помешканні в Миколи Гулака, студент-москаль Петров і доніс (2. III. 1947) начальству про незаконне товариство, яке, мовляв, збірається визволяти Україну і словян. Начальство дуже перелякалося і звеліло зараз же заарештувати всіх братчиків, на кого тільки доніс Петров.

В квітні 1847 р. почались на приказ шефа російських жандармів, графа Орлова, арешти братчиків. Арештовували, кого де запопали. Костомарова взяли у Києві саме перед тим, як він мав стати до шлюбу з своєю нареченою. Куліша схопили у Варшаві, по дорозі за кордон, куди він їхав на кошт уряду готуватись до професури в петербурзькому університеті. Дня 18. квітня арештовано й Шевченка — на поромі, коли він переїздив Дніпро під Києвом, щоб бути боярином на весіллі Костомарова. Арештованих одвезли до Петербургу й посадовили до Петро-Павлівської кріпости, де сидів колись і сконав гетьман Полуботок.

Слідство тривало довго; за ним стежив сам цар Микола I. Найкраще тримався на допитах Шевченко. Його зізнання були дуже сміливі, він не відрікався своїх думок і творів, пильнуючи тільки, щоб не зрадити чим товаришів. Пок. акад. Мих. Грушевський, який прислужився повним виданням зізнань братчиків, характеризує зізнання Шевченка (і так само й Гулака) наче „зі сталі вирізані". Натомість, каже він, серце стискається, читаючи заплутані відповіді, котрі розводив Костомарів, цілком збентежений всіма бідами, що впали на сього, розбивши всі його наукові й громадські плани. Слабо держався і Куліш, заперечивши всяку свою причетність до „Братства", він запевняв жандармів Третього Відділу, „усім для нього святим, що не мав і не має жадних злочинних задумів і напряму, противних теперішньому способові державної управи".

Дня 12. червня 1847 р. проголошено присуд на братчиків. Найлютіше покарано Шевченка, якого заслано в оренбурський край простим салдатом без реченця, а цар додав ще до присуду від себе: „під найгостріший догляд, із забороною писати й малювати". Гулака засуджено на три роки кріпости в Шлісербурзі, Костомарова на рік і потім на заслання до Саратова, Куліша заслано до Тули, Білозерського до Петрозаводська.

Присуд братчиків був просто катастрофою для розвитку українського національного життя, зокрема ж української літератури. Вистарчить згадати, що ця катастрофа вичеркнула з поетичної творчости Шевченка повних сім років із часу найбільшого розвитку його генія. Особливо негативно відбився присуд на Костомарові. Катастрофа звернула його талан в інший бік як той, що його він так славно заповідав перед своїм арештуванням. Правда, він не кидав своєї праці над історією України та зацікавлення українськими справами до кінця свого життя, але на всій тій його праці лежала вже печать опортунізму в московський бік. Катастрофа підтяла теж крила й Кулішеві та без сумніву дуже заважила на його пізніших національно-політичних хитаннях. Згадати б хоч би про його скандальну переміну поглядів на козаччину.

Проте, як би там не було, національно-політичний світогляд Костомарова й Куліша до катастрофи з 1847 р. має для нас особливу вагу й пізніші їх заломання в нічому не можуть їх ні ослабити, ні затемнити. Ми все згадуватимемо ці їхні національно-політичні переконання, як їхні „мрії юних днів, днів весни", які історик української політичної думки аж ніяк не може поминути.

Не заломався один тільки Шевченко. Люті кари й заслання не вбили його музи, а зокрема його поетичної політичної творчости. І по звільненні його він палав тою самою ненавистю до Московщини, як ката України, з якою звертався проти неї в 40-их роках, в часі найбільшого розквіту свого ґенія. В 1857 р., отже вже на волі, пише він поезію „Юродивий", в якій гостро звертається проти „Дельдфебеля царя", або проти царя Миколи І., проти його улюбленого „капраля Гавриловича Безрукого", себто проти Бібікова, що правив правобережною Україною, як самовладний деспот за його часів, і який в 1847 р. велів арештувати Кирило-Методіївських братчиків. З рр. 1859—1860 походить цілий ряд політичних поезій поета, які повно нагадують його політичні твори з 1843—1845 рр. В „подражанії" Осії глава XIV (25. XII. 1859) він питає Україну, що „пишалась колись в добрі і розкоші":

> Мій любий краю неповинний
> За що тебе Господь кара.
> Карає тяжко?

І відповіда:

> За Богдана,
> Та за скаженого Петра,
> Та за панів тих поганих...

себто за гетьмана Богдана Хмельницького, що піддав Україну Москві, за царя Петра І, що розпинав Україну і за панів, що поневолили свій народ.

Шевченко аж ніяк не може простити Хмельницькому, що піддав Україну Московщині. Дня 18. VIII. 1859 пише він в Переяславі, колишній столиці гетьманів, такі замітні й горкі рядки:

> Як би то ти, Богдане пяний,
> Тепер на Переяслав глянув!
> Та на замчище подививсь!
> Упився б! здорово упивсь!
> І, препрославлений козачий
> Розумний батьку!... і в смердячій
> Жидівській хаті б похмеливсь.
> Або б в калюжі утопивсь,
> В багні свинячім.
> Амінь тобі, великий муже!
> Великий, славний! та не дуже...
> Як би ти на світ не родивсь
> Або в колисці ще упивсь...
> То не купав би я в калюжі
> Тебе, преславного. Амінь.

Дня 3. XI. 1860 він пише:

> О люди! люди небораки!
> Нащо здалися вам царі
> Нащо здалися вам псарі?
> Ви ж таки люди, не собаки!

А дня 26. XI. 1860, отже на кілька місяців перед своєю смертю поет проклинає і живе надією:

> Бували войни й військії свари:
> Галагани, і Киселі, і Кочубеї-Ногаї;[5])
> Було добра того чимало.
> Минуло все, та не пропало;
> Остались шашелі: гризуть,
> Жеруть і тлять старого дуба,[6])
> А од коріння тихо, любо
> Зелені парости ростуть.
> І виростуть...

Поет має повну надію, що встане козак;

> Розтрощить трон, порве порфіру,
> Роздавить вашого кумира.
> Людської шашелі. Няньки,
> Дядьки отечества чужого![7])
> Не стане ідола святого,
> І вас не стане, — будяки
> Та кропива, а більш нічого
> Не виросте над вашим трупом!
> І стане купою на купі
> Смердячий гній — і все те, все
> Потроху вітер рознесе,
> А ми помолимося Богу
> І небагатії, невбогі...

Дня 25. травня 1860 Шевченко ще молився:

> Трудящим людям, Всеблагий
> На їх окраденій землі[8])
> Свою Ти силу ниспошли
> . . . .
> А всім нам вкупі на землі[8])
> Єдиномисліє подай
> І братолюбіє пошли.

Дня 26. II. 1861 р. вранці до 6-ої Шевченка не стало. Проте, він, вмираючи, усім своїм наболілим серцем, що палало такою ненавистю до ката України — Московщини, міг повторити свій заповіт із 45-ого року:

> Поховайте та вставайте
> Кайдани порвіте,
> І вражою, злою кровю
> Волю окропіте!

Квітень, 1947.

[5]) Шевченко називає діячів, які відграли сумну ролю в українській історії: Галаган зрадив Мазепу й запорожців, Адам Кисіль підчас Хмельниччини виступав на боці Польщі, Василь Кочубей зробив донос на Мазепу цареві Петру, враджуючи замисли й плани Мазепи. Кочубей був татарського роду, тому Шевченко називає його Ногаєм.

[6]) Шашелями називає Шевченко панів-зрадників, що наче шашелі точать старе дерево — Україну.

[7]) Ті, що вислуговуться чужій батьківщині.

[8]) Себто на Україні.

Законопроєкт про допущення 400,000 скитальців

Чимало провідних громадян, важних часописів та організацій підтримують внесений в Конгресі законопроєкт, який дав би право цій країні прийняти свою частину скитальців, що перебувають в Німеччині, Австрії та Італії. Вирвані з рідних осель з поверх десятка різних країн, яких 600,000 осіб християнських вірувань та біля 200,000 евреїв все ще перебувають в таборах для скитальців („Ді. Пі") тільки тому, що не мають іншого місця де жити.

Цей законопроєкт — H. R. 2910 — вніс до палати репрезентантів конгресмен Вилйем Ґ. Стратон. Передано його до правничого комітету.

Законопроєкт Стратона пропонує, аби „на протязі чотирьох фискальних років після приняття закону допускати до цеї країни, як не-квотних іміґрантів тих скитальців, які звернулися за дозволом на приїзд до Злучених Держав на стало, якщо:

„(а) Вони відповідають всім іміграційним законам Злучених Держав щодо сталого перебування тут;

„(б) Не більше як 100,000 таких скитальців буде допущено на основі цього закону протягом першого з чотирьох фискальних років після ухвали закону; не більше як 200,000 за перших два роке; не більше 300,000 за перші три роки та не більше як 400,000 за всі чотири фискальні роки.

За „Ді. Пі" згідно з законопроєктом вважається „особа, що мешкає в Німеччині, Австрії чи Італії в часі ухвали закону і яка (1) опинилася за межами своєї країни в наслідок подій, викликаних Другою Світовою Вінйою та (2) не може, або не хоче, вертатися до свого рідного краю чи до країни свого попереднього замешкання зогляду на переслідування, або зі страху перед переслідуванням за приналежність до якоїсь раси, чи релігійні або політичні переконання".

В законопроєкті дається перевага „вдовам, батькам, дітям та іншим рідним, до четвертого ступня спорідненя, американських громадян, або тих, що чесно служили в збройних частинах Злучених Держав за Другої Світової Війни, або за Першої".

Між організаціями, що підтримують цей законопроєкт, є: Американська Федерація Праці, Конгрес Індустріяльних Організацій, Федеральна Рада Християнських Церков в Америці, Національна Католицька Доброчинна Конференція, Американський Єврейський Комітет, Національна Рада Організацій Ветеранів, Громадський Комітет в справах „Ді. Пі.", Загальна Рада Американської Єдности та багато інших громадських, релігійних та доброчинних організацій.

Вилйем Ґрін — голова Американської Федерації Праці — казав так: „Я твердо переконаний, що уряд Злучених Держав мусить допустити щонайменше 400,000 тих... жертв всякого роду релігійних та політичних переслідувань. Це число є навіть меншим від того числа іміґрантів, які могли би легально приїхати, але не зробили того з причини війни".

Филип Морей — голова Конгресу Індустріяльних Організацій — заявив: „Ми є сини й доньки тих предків, які прийшли до цеї країни, тікаючи від владного абсолютизму, релігійної нетерпимости та господарського визиску... Злучені Держави повинні подати провід, пропонуючи тим жертвам нацистичних концентраційних таборів можливість нового життя..."

В звязку з травневим переслухуванням законопроєкту — H. R. 2910 — Ерл Дж. Гарисон — голова Громадського Комітету в справах „Ді. Пі." та бувший комісіонер міграції — пригадує всім зацікавленим американцям аби посилали своє одобрення законопроєкту, листами чи телеграмами, до своїх конгресменів та сенаторів до Вашингтону. Це треба робити негайно. Він підкреслив, що „найбільше, чого потребують 850,000 европейських скитальців, це — країни, де вони могли би осісти на стало. Вся інша поміч, хоч як потрібна, не є реальним розвязанням справи".

Загальна Рада — ФЛІС.

HEALTH HINTS

("Health Hints" is a regular contribution to this paper by The Medical Society of New Jersey. Questions should be addressed to the Office of the Society, 315 West State Street, Trenton 8, N. J.)

CALCIUM, A NECESSARY CHEMICAL

The normal human body stores appreciable quantities of calcium. This chemical serves three major purposes. It is indispensable in the formation of bone and teeth. It is an essential factor in the clotting of blood. And it is one of the determinants of muscle and nerve irritability. The body needs a steady supply of calcium which, fortunately, can be satisfied by a normal wholesome diet. Milk, cheese, butter, eggs, green vegetables and nuts, for example, are all rich in calcium. One of the many reasons infants and children should have lots of milk is that their bones are growing rapidly and a good supply of calcium is needed to make sturdy bones. While calcium may be furnished in special tablets, capsules, and pills, such medicines are not sufficient because they do not contain the vitamins, minerals and other elements also present in foods like milk.

The bone tissues serve as quarries for the storage of calcium. The blood removes this chemical from the bony warehouse as it needs it. Vitamin D has a special relationship to the storage and utilization of calcium,—the chief reason vitamin D is used so much in the control of rickets. Calcium and vitamin D thus are good things; but one can have too much of a good thing, and the reckless overuse of this vitamin and of calcium medicines may actually cause an excess of calcium to accumulate. This may cause unnecessary density in bones and teeth and may irritate the organs of excretion. Self-dosing with vitamins in this way may cause trouble.

Hardening of the arteries is associated with deposits on the walls of the blood vessels. These deposits contain excessive amounts of calcium. However, there is no evidence that hardening of the arteries is actually caused by taking in too much calcium. We do not understand why such lime deposits form on the walls of arteries in some persons and not in others. Nor have we yet found any way to "dissolve" or otherwise remove these deposits.

Persons with defective calcium may develop rickets, brittleness of the nails, poor teeth, fragile bones or delayed clotting of the blood. Inadequate body calcium is also sometimes found in persons with excessive nerve or muscle irritability.

З ЖИТТЯ ГРОМАД і ОРГАНІЗАЦІЙ

ДІТРОЙТ, МІШ.

Вистава Українських Експонатів у Меріґров Каледж.

4. травня б. р., була відкрита вистава українських експонатів в дівочім Меріґров-Каледж, яку влаштувала учителька малярської штуки в цім каледжі, американка українського роду — Марія Благітка.

Вистава ця вийшла надзвичайно удачно і користали з неї дівчата студентки, яких є около сім соток і їх Сестри-учительки. В останні два дні оглядали виставу теж українці.

Треба згадати, що п-на Марія Благітка студіювала в Єйл Університеті й скінчила факультет малярства зі степенем Б. Ф. А. (Беҷелор оф Файн Артс). Кромі цього студіювала в Коломбія Університеті і в Шікаго - Інституті, діставши почесне відзначення за свою малярську працю, в якій вона має вже окремі заслуги. Під цю пору Марія Благітка уже четвертий рік займає визначну посаду у Меріґров Каледж в студії малярства.

Виставу українських експонатів влаштувала вона виключно для студій і щоб дати нагоду молодим американським студенткам пізнати українське мистецтво. Для кращої репрезентації нашого мистецтва запросила вона п-ню Анастазію Кочан з Джолієт, Ілл., яка привезла велику збірку своїх власних експонатів, які безсумнівно мають музейну вартість.

Передусім гарна колекція образів Олени Кульчицької. Образи її, це дереворити і акварелі, на яких бачимо старинні з 16-17 віку українські церкви, характеристичні типи з гуцульщини. Деякі з тих малюнків є дуже вимовні і представляють трагічні переживання, які в них вложила рука української малярки. Олена Кульчицька це одна з тих, що зберегли українську старину, народнього, релігійного чи політичного змісту.

Між експонатами п-ні Кочан бачимо гарну збірку інших старинних річей з гуцульщини, як: майстерно різблені з дерева церковні хрести, свічники то-що, а з теперішних уже часів, чудові з червоного дерева скриночки (касетки), кубочки, чарочки, тарелі на хліб і т. п. Все це дрібненько різблене, насаджуване пестрими пацьорками, перловою матицею та протягнуті срібними або золотими смужками.

Інша збірка це знова колишні гуцульські пістолі, порохівниці, дзьобенки, все це почорніле від десяток або і соток літ, та проте видно, що колись хтось пишався цим взірцево повибиваним мосяжними прикрасами. Між тим лежало пишне намисто, яких вісім-девять рядів, кожен іншого роду: з паленої глини, з порцеляни, твердого вугілля, кварцу та інших геольогічних дарів, відомих рукам, що їх десятки років тому обробляли.

Збірка українських вишивок п-ні Кочан теж дуже гарна, деякі зразки вже старі, деякі новіщі, красками і взорми прямо притягали до себе. Цілу колекцію п-ні Кочан завершувала чудова українська кераміка.

До цієї вистави п-на Благітка постаралась ще шість костюмів української жіночої ноші, зі скринь Філії СУА в Дітройт, між якими були строї з Борщева, Коломийщини, Заліщиків та інших. Між тим пишався український килим п-ні Козаченко та її вишиваний Тризуб, в чудовій гуцульській оправі. П-ні Анастазія Вокер випозичила збірку українських писанок і пять малюнків В. Г. Кричевського в пастелевих красках. Це види з України, береги широкого Дніпра, задумані хатки під соломяною стріхою та Софійський Собор у Києві.

Були тут теж два образи самої Марії Благітки, один з них це „Мадонна енд Чайлд" в італійському стилі та на диво зближений до українського. Другий, це Теребовельський Замок, який вона малювала оливними фарбами, надавши йому знамениту перспективу і окруживши його загадочними тінями минувшини.

На перший день вистави запрошена була до викладу п-ні Ю. М. Шустакевич, яка говорила про українську ношу і вишивки. До викладу прислухались кромі студенток теж Сестри-Учительки Чина Непорочного Зачаття Діви Марії. По відчиті студентки ставили безліч питань.

Другого дня студентки-малярки вбирали українську ношу та позували для малюнку другої. Явились теж репортери та брали фотографії до місцевих газет. Все це справляло студенткам велике зацікавлення. Вони копіювали українські взори та допитувались, чому українські вишивки складаються із хрестиків. З вистави поробив много фотографічних знимок учитель пан Голей для свойого фотографічного студія.

Загально, вистава ця вийшла надзвичайно удачно. Була вона під доглядом компетентної артистки, Марії Благітки, яка в цім напрямі має певний авторітет. Також п-ні Кочан має відповідне знання і практику в такій виставі. Приміщення було відповідне, бо була це малярська студія, де учаться і влаштовують свої вистави студентки тогож Каледжу. На відповідних до вистав полотняних екранах було зручно укладати і припинати вишивки і образи, а також у гарних шкляних шафах уложені було інші річі, як кераміка, старинна зброя, і вироби з дерева.

Ця вистава, влаштована в такій поважній навчальній інституції як Меріґров Каледж має своє значіння і хоч не була вона доступна для широкого загалу, а тільки для студенток, то всеж таки для нас, українців, приносить користь і витворює відповідну прихильність, доказом цього може бути вислів одної Сестри-Учительки: „Не знаю чому, але від тепер в моїм серці є теплий куточок для українців".

Юлія М. Шустакевич.

ТАМ, ДЕ НЕДАВНО МЕШКАЛИ АМЕРИКАНСЬКІ ВОЯКИ. — Ця картина, знята в Савтгемптон Камон, в Англії, представляє ці „кемпи", де перебували американські вояки перед інвазією Франції, що розпочала останню фазу війни з Гітлером. Тепер у тих домах мешкають цивільні люди.

ЖЕРТВИ НА ПРАЦЮ УКРАЇНСЬКОГО КОНҐРЕСОВОГО КОМІТЕТУ

На цілі Конгресового Комітету жертвували: Український Допомог. Комітет з Бриджпорт, Конн., $100; Тов. Поміч з Гемтремк, Міш., $10 як посвійну місячну жертву; Філія Українського Конгресового Комітету Митрополії Дітройт, як жертву від відділів 34 і 14 Українського Золотого Хреста $37, а $13 з каси Комітету, разом $50; Злучені Українські Організації міста Клівленд, О., зі збірки на вічу, 16. березня 1947. $331.19.

ДО ЧИТАЧІВ СВОБОДИ

Коли зміняєте свою адресу, а Ви є ЧЛЕНОМ У. Н. Союзу, то подайте число відділу. А коли Ви є передплатником, то це при зміні адреси зазначіть.

Подані нам так інформації прискорять зміну адреси без проволоки.

Адм. Свободи.

Літературна творчість в Україні після війни

(Докінчення зі стор. 2-гої)

дім" та „Вечір після перемоги".

Петро Дорошко. В Державному видавництві вийшла збірка поезій „Дальні заграви"

Наталя Забіла. Видала книгу „Дні тривог" в Харківському обласному видавництві. В Державному видавництві вийшла її книжка для дітей „Марина Дмитрівна".

Олекса Іваненко. Склала нову читанку для дітей „Наша Батьківщина". В Державному видавництві вийшла книга „Школа", куди ввійшли 5 невеличких оповідань з життя українських дітей. В тому ж видавництві вийшла її книга „Лісові казки".

Олександер Ільченко. — В „Гослитиздате" в Москві вийшла його повість про Шевченка „Петербурская осень". Видавництву „Радянський письменник" він подав історичну повість „За ваше здоров'я".

Василь Козаченко. В журналі „Українська література" видрукував повість „Ціна життя" та оповідання „Сонце на сході", в журналі „Дніпро" оповідання „Літо 1942" а у видавництві „Радянський письменник" книжку „Три літа".

Петро Козланюк. Написав повість „Мандрівники", що виходить у видавництві газети „Вільна Україна". Цей же холуй Козланюк написав „комедію" п. з. „Запроданці", звернену проти українського визвольнгоо руху, заслуговуючи собі цим ласку комуністичних панів.

Олександер Копиленко. Видрукував в журналі „Українська література" історичну песу „Чому не гаснуть зорі?". Дія відбувається 1635 року на березі Дніпра та напад козаків під проводом Сулими на польську фортецю Кодак. Він видав теж збірку оповідань „Невтомне життя".

Олександер Корнійчук. Написав нову песу „Приїздіть у Дзвонкове".

Іван Кочерга. Написав драматичну поему „Ярослав Мудрий". В советській характеристиці цеї книжки сказано, що „в ній відтворений величний образ великого київського князя, все життя і діяльність якого були подвигом в імя батьківщини. У песі змальовано також боротьбу Ярослава з рештками варяжських впливів, поднао кілька характерних рис з життя Києва XI. ст., як одного з найбагатших і найкультурніших центрів тодішньої Европи". У видавництві „Радянський письменник" вийшла пятим виданням його драматична поема „Свіччине весілля".

Олексій Кундзіч. Написав оповідання „Живу", що появилось в журналі „Україна" і темою якого є переживання людини в німецькому полоні. В журналі „Українська література" надруковано „Тіні старого бору", а в журналі „Дніпро" його „Дорога на Кремянець" та „Ой ти, Галю..." Кундзіч в минулому році був головним обектом ударів советської критики. Йому прямо закидували, що в своїй творчості він одушевляється „мерзенними українськими націоналістами".

Іван Ле. В Укрдержвидаві вийшла його книжка „мої листи". У виданому „Радянським письменником" збірнику „От Сталинграда до Вени" надруковано його оповідання „Інженер Рибальський". Закінчує новий роман. „Літературна газета" надрукувала його „Більярдний матч".

Андрій Малишко. В Москві в перекладах під редакцією Б. Турганова вийшла книга віршів „Україно моя". Видав книгу фронтових поезій „Чотири літа" та героїчну поему „Сини". Написав книгу поезій про Сталіна і цим заслужив собі окреме довіря большевиків.

Юхим Мартич. В журналі „Українська література" видрукував повість „Добрий сусіда" з перших днів після нової окупації Києва большевиками. Разом з Остапом Вишнею написав комедію „Таємниця синьої зали" а в журналі „Українська література" надруковано оповідання „Киянин, що не вмів позіхати". Віддав до друку короткі оповідання „Казки міста".

Терень Масенко. Вийшла книга поезій „У стані воїнів". Здав до друку збірку поем „Червона зірка".

Юрій Мокрієв. В Укрдержвидаві вийшла песа „Мати", а у видавництві „Радянський письменник" книжка гуморесок „Веселий салют".

Олекса Новицький. „Заслужився" тим, що переклав з грузинського поему Г. Леонідзе про Сталіна. В пресі надрукував ряд віршів.

Петро Панч. Написав історичний роман „Запорожці", що був надрукований в журналі „Українська література". Дія відбувається наприкінці першої половини XVII. ст. напередодні повстання Хмельницького. Головними героями роману є Кривоніс і Хмельницький. Перевидано його повість „Голубі ешелони" та оповідання для дітей „Малий партизан".

Леонід Первомайський. У видавництві „Радянський письменник" вийшла книга оповідань і нарисів „Життя". Написав багато поезій, що друкувалися в періодичній пресі. В Будапешті вийшла книжка його поезій в перекладі на мадярську мову, а в Празі видано збірку його поезій в чеському перекладі.

Григорій Плоткін. Написав песу „Одеса" про оборону цього міста.

Олексій Полторацький. Написав песу „Офіцер", яку виставлено в Харківському театрі. У збірнику „Вогні перемоги" надрукував два оповідання: „Як народився подвиг" та „Дочка".

Марія Пригара. В Укрдержвидавні вийшла книжка „Яринка". У видавництві „Радянський письменник" надруковано збірку віршів „Напередодні".

Натан Рибак. Разом з Ігорем Савченком написав комедію „Літак спізнюється на добу", яку виставляється в ряді театрів в Україні, в Росії та в Празі.

Максим Рильський. В Укрдержвидаві вийшла поема „Мандрівка в молодість", що була теж перекладена на чеську мову. У видавництві „Радянський письменник" вийшла віршована повість „Марина" і збірник „Неопалима купина". Максим Рильський переклав теж з французької мови песу Едмонда Ростона „Сірано де Бержерак". Підчас подорожі до Югославії Рильський написав „Листи до рідного краю". В журналі „Українська література" надрукував цикль віршів „Остання весна".

Марія Романівська. У харківському обласному видавництві надрукувала пригодницьку повість „Лола", а в журналі „Українська література" — оповідання „Слава Діжона".

Іван Сенченко. Надрукував оповідання „Кінчався вересень 1941 року" та „Три зустрічі".

Семен Скляренко. Надрукував збірку „Рапорт", оповідання „Два капітани", „Гуцул" та „Скрипаль з Новоросійська". Написав комедію з українського колгоспного села „Коли пахне яблуками" та нову повість „Подарунок з України" про невольничу працю української жінки в Німеччині.

Леонід Смілянський. Написав песу „Мужицький посол", змальовуючи постать Івана Франка. Видрукував оповідання „Зеленогорський хрест".

Юрій Смолич. Подав до друку роман „Вони не пройшли" з часів війни.

Володимир Сосюра. Видав поему „Мій син", присвячену його синові та в якій описані переживання батька під час розлуки зі сином, повідомлення про його смерть та опісля несподіване повернення. Вмістив багато поезій в пресі.

Вадим Собко. Закінчив і здав до друку роман „Кавказ" про бої на Кавказі. Це друга частина трилогії. Перша частина „Кров України" вже вийшла раніше.

Михайло Тардов. Видав книгу „Оповідання Юхима Пушкаря".

Микола Терещенко. Видрукував в журналі „Українська література" цикль віршів „Велика година" та здав до друку збірку поезій „Ужиток". Видав збірник перекладів „Поети братніх народів України".

Павло Тичина. Видав збірку воєнних поезій „Перемагать і жить" та ще дві інші збірки — „Поезії" і „Вибрані поезії".

Валентина Ткаченко. Видрукувала цілий ряд поезій в пресі та видала збірник „Дівоча лірика".

Володимир Торін. Написав роман „Одна сімя", новелю „Серце Данко" та оповідання „Невидимка".

Андрій Трипільський. Видав книгу фронтових нарисів та оповідань „Дорога на Дніпро".

Агата Турчинська. Написала повість для молоді „Земля рідна" та збірку поезій „Пісня про дружбу". У львівській газеті „Вільна Україна" надрукувала поему „Марічка".

Павло Ходченко. В Укрдержвидаві вийшла його книжка „Песи", в якій поміщено один довоєнний твір „Дівчата" і дві одноактівки „Мародери" та „Жених" з воєнних років. В журналі „Українська література" надруковано його повість „Степова хвиля"

Варвара Чередниченко. Видала повість з життя української інтелігенції „Нерушима стіна" та оповідання „Я — щаслива Валентина".

Анатолій Шиян. Видав велику книгу „Партизанський край".

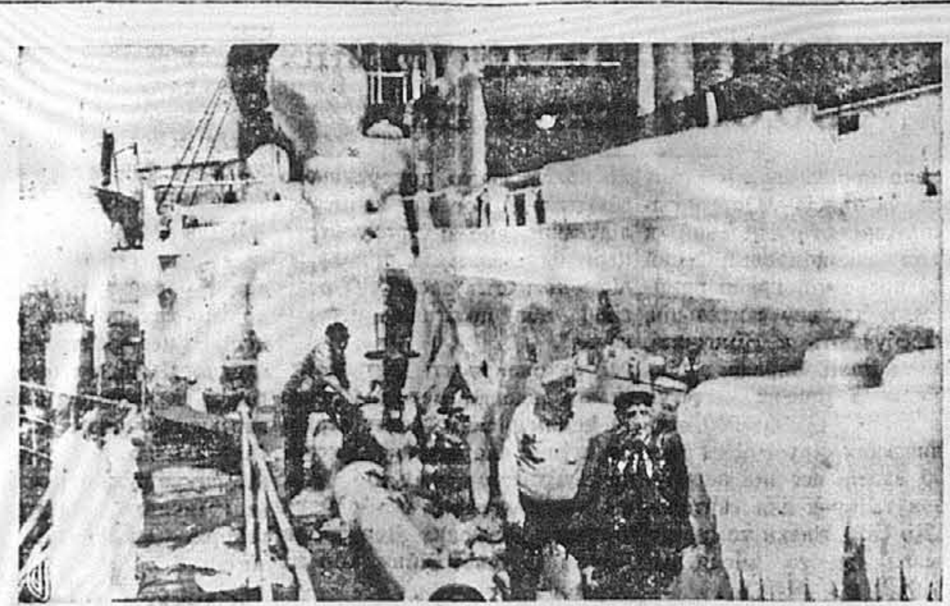
Микола Шеремет. Здав до друку рукопис повісті „Партизанський генерал".

Юрій Шовкопляс. Видрукував в журналі „Українська література" оповідання „Хатка на галяві".

Юрій Яновський. Видав в Укрдержвидаві книгу „Земля батьків", яку видано теж в Москві в перекладі на російську мову та яка охоплює 15 новель і драму „Син династії", всі з воєнних днів. Вийшла невеличка повість „Київська соната", оповідання „Щастя" та нарис „По Україні".

Подається ще теж цілий ряд нових імен поетів і письменників, які почали писати вже під час, або після війни, але які ще теж нічим замітним не проявились. Деякі зі згаданих поетів в міжчасі вже або дістали відповідну „соціялістичну пригадку", або таки були вичищені. Деякі навіть з названих творів підтверджують слова Шевченка, і переконують, що справді „і неситий не виоре на дні моря поля" та „не скує душі живої і слова живого".

ОБЛАДОВАНИЙ ЛЕДОМ — НА ВЕСНІ. Це тенкер Марта Е. Ален, що приплив був недавно з Іст Шікаго, Індіяна, до Супіріор, Висконсин, весь обмерзлий. Робітники облирають лід ікажуть, що віхто не памятає щось такого у весняному часі.

ЩО ПИШУТЬ?

НАШЕ ЧЕКАННЯ ДУЖЕ ГІРКЕ...

(З листу з табору в Каринтії до редакції).

Завдяки оголошенні в „Свободі" я віднайшов свого стрийка в Америці. Признаюся, що до війни я не інтересувався особою стрийка, але прийшла війна, то прийшла біда... Пишучи до американських, канадських та бразилійських газет, я не мав надії віднайти когось зі свояків. Та всупереч моїм сподіванням я не лише дістав листа від стрийка, але він ще віднісся до мене по батьківськи. Він вистарався для нас за афідевіти і клопочеться за потрібні документи на вїзд до Америки. Вже цим він причинився до оживлення надії на кращу долю. Будемо мати спромогу жити разом, працювати і бути людьми.

Що правда на вїзд до Америки тут в таборі люди мають малу надію, не зважаючи на оптимістичні голоси в пресі. Багато скитальців мають афідевіти й інші документи вже від року, але ще ждуть і не дожидаються.

Одне нам важко зрозуміти: Американський уряд віднісся до нас, скитальців, дуже добре, бо поза матеріяльну підмогу через УНРРА видає ще документи на вїзд в Америку, хоч не в широких закроях, та індивідуально видає. Значить має добру волю помогти так, як треба помогти. Одначе тут, на місці ми є безрадні супроти наставлення деяких урядовців до нас. Приклад: Маємо в управі УНРРА „суспільну опіку", котру очолює урядовець жінка. Коли один з Д. П. віднісся до неї з готовим дозволом парагвайського уряду на вїзд до Пара ваю і прохав за перепустку в сусіднє місто в Австрії для полагодження дальших формальностей звязаних з виїздом до Парагваю, то вона відмовила помочі в отримані перепустки. Мовляв: „Ми помагаємо тільки в репатріяції, а не в дальшій еміграції". Друге: Наших афідевітів американський консул у Відні взагалі не приймає, каже ждати до червня. Ми живемо в англійській зоні. Але й тим, що вже прийняв скорше і хоч вони мають інші важні документи, то теж каже ждати дальше, навіть по рокові.

Що це мало б значити? Чи інші розпорядки в Америці, а інші для консулатів? Довідуємося, що дехто мав щастя вже виїхати з Австрії й Німеччине за океан, але як це сталося, то для нас загадка.

Міжтим на нас сипляться громи, наші людські почування опльовують. У місцевій австрійській пресі нема дня, щоб нас не очорнювали. Кажуть: „Авслендери нас обідають і наше повітря вдихують..." Не голодом і холодом нас до решти добивають, а моральним наставленням до нас.

Та ми буде ждати терпеливо і „до дому" не поїдемо! Одначе наше чекання дуже гірке. Почуваюся до обовязку подякувати Хвальній Редакції за оголошення і надіюся незабаром бути постійним читачем і передплатником Вашої газети...

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Йонгстави, Огайо. — До жертводавців на ювилею 35 відділу У. Н. Союзу додати: Марія Малевич $5.

ЖАРТИ

Гірка правда.

Старенька бабуся в Шикаго, яка за життя унаслідила великий маєток від свояків, не має ні синів ні внуків, а зате має повно бічної родини, яка надіється дістати якусь частину маєтку по її смерті. Бабуся не цурається родини, збирає її щороку на родинний обід і при цій нагоді перечисляє кількість осіб, які надіються, що це буде останній обід за її життя і що наступний буде вже з нагоди отворення завіщання.

Під час останнього обіду бабуся засіла на підвищенні так, щоб могла оглянути всіх своїх наслідників. Вона замічує:

— Що за чудовий вид: тільки різних віток, а всі так чудово розцвілися з того самого кореня!

На це півголосом відповідає один з бідніших свояків:

— Ті вітки цвіли б далеко краще, як би так коріння було під землею.

—o—

Ощадність по пожежі.

Старий власник крамниці в стейті Мейн погорів. Стрічає його сусід кілька днів після пожежі.

— Мабуть багато втрати понесли Ви сусідо внаслідок пожежі.

Відповідає задумчиво власник крамниці:

— Як є яка втрата, то на часі. Мушу тепер на кожнім крамі завісити табличку з написом: „З нагоди пожежі 25% знижки".

ПОШУКУВАННЯ

СТЕФАН КОВАЛЬ,

родом зі Старяви, пов. Мостиська (Зах. Україна), який знаходиться на скитальщині в Баварії, пошукує своїх стрийків

СТЕФАНА та АНДРІЯ КОВАЛЯ,

які мають перебувати в Ню Йорку. Хто би про них знав, або вони самі, хай зголоситься на таку адресу:

KOWAL STEFAN,

Munchen, Aubing, Industrie str. 5, Bawaria, Germany, U.S.A. Zone

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 3 травня 1947 року помер

ЙОСИФ ІРЗА,

член Тов. ім. Михайла Драгоманова, від. 181 У. Н. Союзу в Менвіл, Р. Ай.

Покійний родився в Яжові Старім, повіт Яворів, Західна Україна. Полишив у смутку 2 синів, 2 братів і 6 внуків.

Похорон відбувся 6. травня при участи рідні, членів і знайомих. Тіло похоронено на українськім гр.-катол. цвинтарі в Іст Блекстон, Масс. — В. Й. П.!

П. Лапчинський, секр.

ТАРЗАН ч. 1606. Жертва ріки.

Коли малпочоловік вскочив у водопад, тоді дикий струм підкинув ним наче корком.

Напруживши всі свої сили і досвід, Тарзан приблизився до потапаючої дівчини.

Саме тоді, коли пан джунглів посягнув по її руку...

...зрадливий струм потягнув її на спід.

